

EESTI POLITSEILEHT

Administratiiv-õigusline aegkirk

Nr. 22 (130).

7. juunil 1924 a.

IV. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.
 Tellimise hind: aastas . . . . . Mk. 800.—
 poole aastas . . . . . 400.—
 weerand aastas . . . . . 200.—
 Üksik nummer maksab Mk. 20.—

Tellimised — järgmise kuu esimesest päevast.
 Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 5-15.
 Awatud kell 1/2 9 — 1/2 3. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1.

Kuulutuste hind:
 1/1 lehek. Mk. 3000.—   1/4 lehek. Mk. 800.—
 1/2   "   1500.—   1/8   "   400.—
 1/3   "   1000.—   1/16   "   200.—
 1/32 lehek. Mk. 100.—

Lehe eesküljel 75%, tekstis 100% kallim.

Adressi muutmise 10 mk.

Adress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
 Jooksew arwe Eesti panga Tall. osak. nr. 543

Sisu: 1) Rannaweed. 2) M. Morrison, Riikline ja õigusline kord meie maal peale Wene walitsuse alla saamist. 3) A. Liit, Kuritegude jälgimine. 4) Välispolitsei 1923 a. tegewuse aruanne. 5) Kr. Kp. S. § 258 tõlgitsemisest. 6) E. Dolf, Tšehoslowakkia omawalitsuse walimiseadus. 7) Riigikohtust. 8) Kuulutused.

Rannaweed.

Riigi wõim ei lõpe üksi territooriumiga, waid ta ulatub osaliselt ka lahtisele merele. Sama arusaadaw, kui nõue, et lahtine meri oleks tarwitamiseks waba kõikidele rahwastele, on see, et randa puutuwest merest teatud rannäärne riba peab teatawal määral wastawa riigi wõimu alla kuuluma. Seda nõuab juba kodanikkude huwide ja õiguste kaitse kindlustamine, samuti ka riigi kaitse korraldamine.

Rida mitmesuguseid kaalutlemisi — ökonoomilisi, sanitaar, tolli, politseilisi, sõjalisi jne. sunniwad lahtisest merest eraldama teatud rannäärset weewõiti, tema kohta maksuma pannes erilisi määrusi. Sarnast lahtisest merest eraldatud wõiti nimetatakse rahwuswahelises õiguses territoriaal- wõi rannaweteks (la mer territoriale, das Küstenmeer).

Saksa õigusteadlane Liszt annab terri-

toriaalwete kohta järgmise definitsiooni: „Rannaweteks nimetatakse seda lahtise mere osa, mille üle rannäärne riik alaliselt oma wõimu wõib maksuwel hoida.“ See definitsioon on puht teoreetiline. Rannawete mõiste äramääramises walitsewad lahkarwamised. Waremalt wõelti õigusteadlaste poolt rannäärse weeriba laiuse wäljaarwamisel aluseks rannale asetatud patareide laskekaugus.

Rahwuswahelises läbikäimises kujunes see weeriba laius kolme miililiseks, arwates kõige suurema mõõna joonest. Endisel ajal wastas see ka patareide laskekaugusele, kuid praegusel ajal ei wõi sellest muudugi kõnet olla. Kuigi see kolmemiililine rannawee laius kuni wiimase ajani paljudes riikidewahelistes lepingutes tunnustust on leidnud, ei wõi rääkida tema üldtunnustusest.

Praegusel ajal ei jätku kolmemiililisest

rannawete laiusel igatahes enam nende ülesannete teostamiseks, milleks rannawete wõõr tekkis. Ka ei wasta ta enam sellele teooriale, millele ta rajatud, sest praegusel ajal on patareide laskekaugus mitmekordseks tõusnud. Rannawete kauguse määramisel on mõõduandwaks, nagu tähendatud, riigi kaitse tarwidused ning teiselt poolt riigi wõime, neid kaitse tarwidusi tegelikult kindlustada.

Kuna rahwuswaheliselt enam-wähem tunnustatud kolmemiililine rannawete wõõr enam neile ülesannetele ei wasta milleks ta mõeldud, loowad riigid tegelikult oma seadusandluste kaudu mitmesuguste riikliste ülesannete täitmiseks erilised wõõrid. Nii on Inglismaal peale kolmemiililise territoriaalwete riba veel kaheteistkümnemiililine wõõr, kus kõikide Briti sadamatesse sõitwate laewade kohta tolli ja sanitaar nõuete täitmise suhtes erilist kontrolli teostatakse. Muidugi wõib sarnane eriliste wõõtide asutamine rahwuswahelises läbikäimises teiste riikide protesti esile kutsuda. Nii näiteks oli sama Inglismaa, kes 1893 a. ägeda protestiga esines, kui Wenemaa oma Waikse okeani randades kümne miililise wõõri wälja kuulutas, seal elawate kallite meriloomade jahti wäljamaa laewadele ära keelas, mille järel Wene sõjalaewade poolt seitse Inglise kalapüügi laewa kinni sai peetud.

Meil on maksew Wene seaduste järele (Правила объ отдѣльномъ корпусѣ пограничной стражи) kaheteistkümnemiililine tolliwõõr, arwates suuruse mõõna joonest.

Waieldaw on õigusteaduslises kirjanduses ka rannaäärse riigi wõimu iseloomu territoriaalwete kohta.

Praegusel ajal on enam-wähem üldtunnustatud see waade, et rannaäärse riigil on territoriaalwete suhtes piiratud territoriaalne suwereniteedi*) õigus, s. o., et rannaäärne riik wõib neis wetes oma mõnesuguseid suwereenseid õigusi teostada. Need weed ei kuulu riigi territoriumi, kus riik täiel määral oma kõrgemat wõimu wõib teostada.

Rannawetes ette tulewatel sündmustel ei ole mitte igakord need tagajärjed, mis

*) Suwereniteet, kui riigi omadus, tähendab nii wäliselt kui ka sisemiselt iseseiswat, mitte ühestki teisest kõrgemast autoriteedist rippumatut walitawat wõimu (summa potestas).

oleksid rannaäärse riigi territooriumil. Nii näiteks, kui Eesti rannawetes sõitwal Rootsi laewal laps sünnib, siis ei loeta tema sünnikohaks mitte Eestit waid Rootsi, kui Saksa rannawetes sõitwal Prantsuse laewal üks meremees teise ära tapab, siis on see tegu korda saadetud Prantsusmaal aga mitte Saksamaal**).

Rannariigi seisukord määrub üldiselt järgmiselt:

Rannariik ei wõi rahu ega ka sõja ajal keelata ega erilisest maksust olenewaks teha wõeraste riikide sõja- kui ka kaubalaewade läbisõitu rannariigi territoriaalwetes.

Kuid wabast läbikäigust peab eraldama rannawetes peatamist wõi seismist, eriti kui see sünnib mõnesugusel otstarbel, mis rannariigi hurwide vastu käib. Peatus wõib sündida ainult wastawa rannariigi loal, wälja arwatud hädaohu juhtumised merel, millal peatuda wõib ka ilma sarnase loata (rêlache forcée).

Harilikult jätab rannariik rannasõidu (cabotage maritime) ja ranna kalapüügi õigused ainult oma kodanikkude jaoks. Kuid muidugi wõib riik seda asja korraldada lepingute läbi teiste riikidega, samuti ka seda kõikidele wabaks jätta.

Rannariik teostab meripolitsei. Järjekult kuulub temale esiteks laewasõidu politsei õigus. Rannariigi määrused signaalsatsioonid korra, mere signaalide, sundusliku lootside tarwitamise, laewade kokkupõrgete ärahoidmise ning tüüri-meeste tegewuse kohta sarnastel juhtumistel, weeluste kaabelite kaitse kohta jne. on kohustawad rannawetest läbisõitwatele laewadele. Edasi kuulub rannariigile tollipolitsei ning järjekult ka kontrabandi wedamises kahtlustatawate laewade kinnipidamise ja läbiotsimise õigus. Lõpuks kuulub siia sanitaar-politsei õigus. Ühes sellega on rannariigil õigus sundida omi politseilisi ettekirjutusi täitma ning nende rikkumiste eest karistada (Liszt).

Edasi kuulub rannariigile territoriaalwetes kohtumõistmise õigus. Waba läbisõidu õiguse kasuks on rannariigi kohtumõistmise õigus siiski teatud määral piiratud; kuriteod ja üleastumised, mis korda saadetud läbisõitwal wõeral laewal, ei kuulu rannariigi kohtu alla. Kuid rannariigi kohtute alla käiwad tema terri-

**) Liszt, Völkerrecht.

toriaalwetes ettetulnud meriõnnetuse asjad, nagu näiteks laewade kokkupõrked, kuigi wõib olla, laewad mõlemad wõerad wõi isegi mõlemad ühe wõera riigi lipu all sõidawad. Samas seisukorras on rannariigi kohtumõistmise õiguse suhtes ka territoriaalwetes ankrus seiswad laewad.

Kuid, nagu tähendatud, ei ole rannariigil kohtumõistmise õigust nende süütegude kohta, mis korda saadetud rannawetes wiibiwal wõeral laewal.

Kuid ka selles asjas ei ole autorid rahwuswahelise õiguse alal ühisel arwamisel. Ühed arwawad, et rannariigil niisugustel juhtumistel piiramatu kohtumõistmise õigus (sarnasel waatepunktil asuwad Inglismaa ja Põhja-Ameerika Ühisriigid), teised jälle toetawad rannawetes asuwate laewade täielist eksterrioriaalsust. Euroopa mannermaal on selles asjas siiski wälja kujunenud kindel praktika, mille järele rannariigil wõeral laewal kordasaadetud süütegude kohta kohtumõistmise õigus on niiwõrd, kuiwõrd laewal kordasaadetud süüteo läbi riikutud wõi hädahoitu saawad asetatud rannariigi enese wõi laewal mittewiibiwate kodanikkude huwid.

Sõja ajal kuuluwad sõdiwate riikide rannaweed sõjawälja alla, kuna aga sõjast mitteosawõtjate riikide rannaweed neutraalseteks loetakse. Neutraalsed rannaweed on sõjawäljast täiesti wälja arwatud; sellepärast ei wõi sõjaosalised sarnastes wetes mingisugust waenulist tegewust ette wõtta, ei wõi kaubalaewu läbi otsida, priise wõtta jne. Neutraalsel rannariigil ei ole mitte ükski õigus seda mitte lubada, waid ta on kohustatud seda takistama: teisiti eksib ta oma neutraliteedi wastu ning peab wastutama selle

riigi ees, kes selle läbi kannatanud, et neutraalweed sõjawäljaks muudetud.

Mis puutub aga sadamatesse, reididesse ja kitsamatesse lahtedesse, siis maksawad siin teistsugused normid, kui teistes rannawetes. Lahtede sisemine osa, mille kohta wõimalik rannalt täielist wõimu teostada, kuulub teda ümbritsewa rannariigi natsionaalwete hulka.

Lahtede sisemise osa piir määratakse kindlaks harilikult niiviisi, et tõmmatakse mõtteline joon lahe ühest rannast teise lahe niisuguse laiuse kohal, et tähendatud joone keskpunkt asuks kallastele paigutatud patareide tule all. Sellest joonest sisemaa poole asub kinnine laht, kuna merepoole seda joont algawad rannaweed, milledele järgneb lahtine meri.

Neis wetes maksawad rannariigi suwereensed õigused täies ulatuses. Kõik need weed kujutawad nagu riigi territooriumi jätku. Sellest järgneb, et riik wõib neid weesid kasutada ainult oma äranõgemise järele. Ta wõib siia wäljamaalasi lasta, wõib ka keelata, wõib üht wõi teist sadamat, reidi wõi lahte, wäljamaa kauba- ja sõjalaewadele sulguda. Ainukese erandina sellest keeluõigusest on laewa sunnitud seisak (rêlache forcée), millisel juhtumisel õnnetuse all kannatawale laewale ei wõi keelata sõitu wäljamaalastele sulatud sadamasse.

Kohtumõistmise suhtes alluwad kõik wäljamaal kaubalaewad wõeras sadamas, lahes wõi reidil wiibimise ajal rannariigi wõimule. Sellepärast käiwad kõik niisugustel laewadel kordasaadetud süüteod kohaliku kohtu harutamise alla, wastawalt kohal maksuwate seadustele. Erand tehakse ainult wäljamaa sõjalaewade ja teiste suhtes, millel eksterrioriaalsuse õigus.

J. K.

Riikline ja õigusline kord meie maal peale Wene walitsuse alla saamist.

M. Morrison.

Püüan lühidalt meie maa õiguslist korda ette tuua, millest nii mõndagi Wenemaa sisekubermangudesse peale Läänemere-maade ärawõitmist edasi kanti ja mis meie maawalitsemise ajaloos teatud seisukoha omandanud on.

Eesti- ja Liiwimaa jaotus oli juba siis olemas ja mõlemad kubermangud selleaegsete Wene kubermangudega (Wenemaal kõigest 8) wõrreldes wäiksed. Kuid nii Eesti- kui ka Liiwimaad nimetati nii kohapeal kui ka wäljaspool hertsogiriiki-

deks, nimetus, mis Daani ajast Põhja Eestist pärit ja siit Liiwimaa osa peale üle läinud.

Kuni 1775 aastani nii Eesti- kui Liiwimaal kodanlisi (tsiwiil) kubermange üldse ei olnudki ja mõlema kubermangu üle walitsesid kindralkubernerid Riias ja Tallinnas. Kuna Riia kindralkuberner kohal wiibis, elas Tallinnamaa kindralkuberner enamasti Peterburis ja täitis muid kohuseid, mispärast kubermangu walitsemine jäi üksi wiitse-kuberneride hooleks. Kuna kaheksast selle aja jooksul walitsewast kindralkubernerist 5 wene, 3 saksa nime- list, wiitse-kuberneridest aga kõik kohalikud sakslased, siis wõib arusaada sellest meelekibedusest, mida meie maal 1775 a. kubermangu walitsuse asutuste sissetoomine Wene sisemaa eeskujul sünnitas, sest see oli õieti esimene tõsisem katse wenes- tamiseks.

Tähendatud aastast peale määrati Liiwi- ja Tallinnamaa jaoks ühine kindralkuberner Riiga, kuna Tallinnamaa kindralkuberner amet hoopis ära kaotati ja mõle- mate kubermangude üle seati kuberneride ametid. Küll on nüüd weel järgnewa 100 aasta jooksul (1775—1870) Tallinnamaa kubernerid kohalised mõisnikud, samuti ka Riias, kuid 1870 a. peale mõlemile poole enam sakslasi ei määratagi, sest need ei tunnud wenenemisele soowitud määral kaasa. Määratakse üksi ainult wenefasi ja nii kestis see kuni Wene wõimu kokku- warisemiseni.

Kindralkuberneridel olid laiad wõimu- piirid ja nemad wõisid kõiki ametnikke igal ajal tagandada oma heaksarwamise järele. Neil olid oma kantseleid, mida ja- gati keele järele kahte ossa, s. o. saksa- ja wenekeele osaks, igal osal oli omaette keeletundja sekretäär. Kindralkuberner kantselei oli kõrgema täidesaatawa wõimu orgaan (exetivum forum), kus kõik õigus- lised küsimused koha peal lahendati ja el- lu wiidi. Seal oli eesistujaks kindralkuber- ner, kaasistujateks abikuberner, kaks wa- litsusnõunikku, kubermangu prokuröör ja sekretäär ja kindralkub. kantselei täitis ka maapäewa otsused. Siin kinnitati rüü- telkonna poolt walitud ametnikud, tehti kroonumõisade wäljarentimise lepinguid j. n. e. Kindralkuberner kantseleist saadi kõik käsud, mis Peterburist saadetud ja siia anti aru ametnikkude poolt niipalju kui see puutus maawalitsemise korrasse. Tal- linnamaa kindralkuberner kantselei kohta

on eriti teada, et wiitse-kuberner koht tihti tühi olnud ning selle kohuseid keegi maanõunikkudest täitnud. Kuna kindral- kubernerile palka tema sõjawäelise au- astme järele maksetud, on see nõunikku- del 600 rbl. aastas olnud. Kõik kaela- kohtu asjad waadati enne kohtusse saat- mist siin läbi ja et Tallinnamaal kroonu palat puudus, pidi selle aset ka kindral- kub. kantselei täitma.

Järgmisteks kubermangude kõrgema- teks isikuteks olid Liiwimaal maamarshal ja Tallinnamaal rüütelkonna peamees. Need waliti maapäewade poolt ametisse 3 aastaks kolmest ettepanud kandi- daadist. Riimaa maamarshali amet olnud 300 rublalise palgaga. Tallinnamaal ilma palgata. Walitud saanud ainult sarnased aadeli soost mehed, kellel maanõunikku- de keskel sugulasi polnud. Ametist lahkuja mõisnikkude peamees pidas maapäewal lahkumise kõne ning pani hõbedast pea- mehe kepi maha, mida üks maanõunikku- dest tänades üles wõttis ja uuesti walitule edasi andis. Uus peamees pidas ametisse astumise kõne, kus juures ta hõbedast kepi käes hoidis; kõne peeti wana rüütli pruugi järele püsti seistes. Rüütelkonna peamehe mõju oli suur ja ehk ta ise küll kaasa ei hääletanud, wõis ta wastuseis- mine maapäewa otsused seisma panna. Arwatakse, et Tallinnamaa rüütelkonna peamehe mõju Riimaa maamarshali omast kõigiti suurem olnud nii nõupidamistes kui ka ettepanekutes. Paljud as- jad otsustas ta Tallinnas üksi, oli isegi alam-maakohtus ja waestelaste kohtus eesistujaks. Maanõunikud kutsuti kokku igakord, kui seda asjaolud nõudsid ja maapäewal oli ta esimeseks ettekandjaks, kuid enne ettekannet nõudis ta kepi- ga märguandmise teel waikust ja näitas aade- lile istumise saalis kohad kätte. Et amet palgata ja kaunis tülikas on harwa mõis- nikud end teistkorda peameheks wallida lasknud. Harilikult waliti lahkunud pea- mehed maanõunikuks ehk landratskol- leegiumi liikmeks tagasi, kus nad ametis omandatud kogemusi wõisid tarwitada.

Aadel elas ja tegutses wäga kindla, kuid ka kinnise korporatsioonina. Nende sei- susliseks esituseks olid maapäewad, keda Riimaaal warematel aegadel Wolmari, Wõnnu, Lemsali, Walka, wahest isegi mõ- nesse mõisa kokku kutsuti, wiimasel ajal sündis see Riias. Maapäewadele sõideti warakult kohale ja nädala päewad, ehk

rohkemgi, enne awamist peeti waimulikudega omawahel maaasjade üle nõu. Maapäewade awamisest anti ennem kindralkubernerite teada ja see saatis kutsed trükitud teadaannete läbi üle kubermangu laiali. Maapäewad awati suure pidulikusega ning (landstoa) rüütlikogu majast mindi awamise päewal rongis Riias Jakobi ja Tallinnas Toome kirikusse, rongi eesotsas peamees hõbedane kepp käes, tema kõrwal kindralsuperintendent ametriides. Kohustatud olid maapäewast kõik aadeli soost mõisnikud osa wõtma, Riia maal isegi 50 taalrilise trahwi äwardusel. Saadikud istusid maapäewa koosolekute saalis maakondade järele gruppides ja soowis mõni maakond oma ettepanekut teha, käidi seks otstarbekas enne kõrwaltoas nõupidamas. Tallinna maapäewadel istusid mõisnikud maakondade kaupa, kumbagil pool kahe maakonna aadel. Maapäewa saalides on kõrgemad kohad kindralkubeneri ja rüü-

telkonna peamehe (maamarshali) jaoks ja wiimane koosoleku ajal juba hõbedast keppi käest ära ei pannud.

Maapäewadel aeti kaugemale ulatawa tähtsusega asju ja tema lõppemisest teatati kindralkubernerile iseäralise saatkonna läbi (maamarshal ja kaks maanõunikku). Saatkont küsis kindralkubernerilt, kas tal weel midagi ettepanna ehk käskida on ning millal ta wõib maapäewa saadikuid jumalaga jätmiseks wastu wõtta. Selle järele mindi Riias rongis kindralkubeneri juure, Tallinnas aga Toome kirikusse, kus lahukumise kõnet peeti. Maapäewa majasse tagasimineku järele wõidi alles kodu sõitma hakata. Maapäewi peeti harilikult iga kolme aasta tagant ja nende kogumine tõi linnadesse, kus nad kokku tulid, suurt elawust. Muidugi ei puudunud seal õhituti mitmesugused pidustused, sest suurem osa Wene ajast oli aadelile loikkaw õitseag. (Järgneb.)

Kuritegude jälginine.

A. Liit.

(17. järg.)

Äratõmbed fooliate abil. Wäiksemate kuritegude puhul, kui ka üldse juhtumistel, kus päewapildistamine wõimata, tehtagu leitud jälgedest äratõmbed spetsiaal-fooliatega. Spetsiaal-fooliatega all tunneme mitmel erisugusel wiisil valmistatud lehti, milliste üks pool kaetud kleepuwa ainega. Kui seesugune leht waju-utada pulbriga ilmutatud jälje peale, siis kleepub pulber jälje küljest lehe peale, andes edasi jälje täpse kuju ümberpöördu- pildis. Foolia külgetõmbamise jõud peab selle juures muidugi suurem olema kui jäljeollusel — higil, raswal; ilmutamiseks tarwitatawa pulbri wärw peab erinema foolia wärwist ja foolia ei tohi jäljealuse pinna külge liiga kõwasti kinni jääda.

Meil on praegu tarwitusel Berliini fooliad. Need 12 × 8 cm. suurused läbipaistwad tselluloidlehed, ühelt poolt kaetud samuti läbipaistwa kleepuwa ollusega. Kleepuw külge on kaetud pealt äratõmmatawa õhukese tselluloidlehega, mis wiimast kaitseb määrumise ja prügistumise eest. Äratõmmete tegemine fooliate abil on lihtne: lõigatakse fooliast kääridega wälja parajas suuruses nelinurkne tüki, tõmmatakse sellel kaitseleht pealt ära, aurutatakse kleepuwale küljele, külgetõmbu-

wuse suurendamiseks, weidike hingeauru ning waju-utadaks siis hästi tumedawärwiline bronkspulbriga ilmutatud jälje peale, nii et foolia igast kohast tihedalt jäljealuse pinna külge kleepuks. Esmalt litsutagu foolia keskpaik jälje wastu ja siis ääred, et ära hoida õhumullikeste tekkimist foolia all. Selle järele wabastatakse foolia ettewaatlikult jälje küljest ja kaetakse kaitselehega. Soodsatel tingimistel wõib sel kombel ühest näpupaljst mitu äratõmmet teha, muidugi iga kord jälje uuesti pulberdades. Fooliale kantud wärwiline jälg kõlbab asjatundjais kätes wäga hästi päewapildistamiseks ja wõrdlemiseks.

Berliini foolia üks paremustest seisab selles, et ta on läbipaistew. Kui tema abil tehtud äratõmmet hoida wastu walgust, nii et kaitseleht wäljapoole jääb, ehk asetada äratõmmete kaitselehega allapoole, walge aluspinna peale, siis näeme leitud jälje otsekohese kujutuse. Läbipaistmata fooliatega saame aga alati jälje ümberpöördu kujutuse, mis wõrdlemist märksa keerulisemaks teeb.

Lõuna-Saksamaal ja Australias on tarwitusel n. n. Schneideri fooliad. Nendel on kleepuwaks olluseks mustaks wärwi-

tud glütseriinliim, kuna jälgede ilmutamiseks tarwitatakse ainult argentoraati (alumiiniumpulber), milline oma helewalge wärwi poolest foolia mustal pinnal hästi wälja paistab. Schneideri fooliad on väga tundelikud; nende ainsam puudus on see, et nad läbi ei paista, kuid see wiga laseb ennast päewapildistamisel kõrwaldada.

Brasiillane Dubois, keda peetakse näpujälgede fooliate mõtte ülesleidjaks, kättis harilikud paberi lehed õhukese ühetasase sulatise korruga, mille koosseis 50 gr. waha, 50 gr. parafiini ja 20 tilka glütseriini.

Dr. Stockis soovitas 1910 a. tarwitusele wõtta äratõmmete tegemiseks päewapildistuses tuttawaid chloorhõbeda ehk broomhõbeda paberit. Nimetatud paberid tulewad harilikus kinnitamiswedelikus kinnitada, üle loputada ja ära kuiwatada. Enne tarwitamist kastetakse paber mõneks minutiks leigesse wette (mitte üle +30°), pannakse selle järele lühikeseks ajaks siledapinnaliste kuiwatuspaberite wahel tahele ning tehakse siis eespool juhatatud wiisil äratõmme.

Kahte wiimast talituswiisi wõiks tarwitada ainult siis, kui Berliini ehk Schneideri fooliad mõnesugusel põhjusel kätte saadawad ei ole, seega aseainetena.

Äratõmmete tegemisel tuleb veel järgmist tähele panna:

1) Enne leitud jälje pulberdamist ja äratõmbe tegemist tehtagu, kui ruum iganes lubab, jälje lähedusse samale aluspinnale oma sõrmega näpujalg ja proowitagu selle juures, kuidas ilmutamispulber ja foolia töötawad. Tulewad ilmsiks puudulikud tagajärjed, siis peetagu aru, milles seisab wiga.

2) Ärgu puudutatagu sõrmeotstega foo-

lia kleepuwat pinda ega ka kaitselehe sisepoolset külge.

3) Ligistikku seiswad jäljed, mis wõiwad olla tekkinud ühe ja sama käe mitmest sõrmest, wõetagu alati ühe foolia peale.

4) Kleepuwatel pindadel, nagu nõgised talli- ja köögiaknad, õlised masinaosad j. m., ei saa ette wõtta jälje pulberdamist, kuna pulber siin ühetasase korrana kogu jälje pinna külge kinni jääks. Seesuguseid jälgi on kõige kohasem päewapildistada; kui see aga tagajärgi ei anna ehk muudel põhjustel läbiwiimatu, siis katsutagu hea õnne peale foolia abil äratõmmet teha ilma pulberdamiseta. Selleks kõlbab oma helewalge pinna tõttu kõige enam pimedas fikseeritud chloorhõbeda paber. Kui aga iganes wõimalik, siis wõetagu niisugune jälg ühes alusega kaasa.

5) Wärviliste jälgede äratõmbed fooliate abil õnnestuwad ainult harukorral; need wõetagu seepärast ühes alusega kaasa ehk püütagu kohapeal päewapildistada.

6) On negatiivsed jäljed walkja tolmu sees, siis tarwitatagu chloorhõbeda paberit, mida enne kinnitamist walgustatud, wastasel korral aga pimedas kinnitatud paberit.

Kujundamine wõetakse ainult plastiliste jälgede juures ette, kui võimalus puudub neid heade tagajärgedega päewapildistada ehk ühes alusega kaasa wõtta. Kujundamiseks tarwitatakse ainult wedelawõitu gipsi segu; puuderdamine ja õlitamine, nagu neid tähele pänime jalajälgede juures, jääwad siin ära. Wõetud kujundist tehakse päewapiltline üleswõte, mida siis wõrdlemiseks wõib tarwitada. (Järgneb.)

Wälispolitsei 1923 a. tegewuse aruanne.

(2. järg.)

Kui nüüd wõtta eelpool tabelis toodud arwusid, siis saame järgmise pildi:

Iga kantseleiametniku peale, wõttes 317 ametnikku, tuleks aastas 262 tunnistust ehk päewas vähem kui üks tunnistus wälja anda.

Kohtu otsusi ja administratiivkaristuste määrusi tuleks iga raiooni ülema kohta aastas — 72.

Õige palju on politseiametnikkude ringkondes juttu olnud maksuteadaande lehtede rohkuse üle, kuid wõrreldes arwudega, siis ei paista see asi sugugi nii halb olewat; iga raiooni ülema kohta

tuleb aastas keskmiselt 316 teadaande lehte. Siin juures peab tähendama, et see arw ei ole igal pool mitte ühesugune, kõige enam on olnud Tallinna ja Tartu linnades, siis veel Lääne ja Pärnu maakondades. Siin on esitatud statistiline külg, kuna kohalised tegelikud raskused arwesse pole wõetud.

Kokku tuleks igasugu teadaande lehti ja kohtukutseid iga raiooni ülema kohta aastas — 749, missugune arw statistiliselt waadeldes sugugi nii suur ei ole.

Teated maksude sissenõudmistest, waranduste üleskirjutamise ja müümise juhtumiste (oksjonite) üle politsei üksuste järele.

Asutuse nimetus	Nõudmistest üldarv	Maksude kogusumma Mrk.	Waranduste üleskirjut. juhtumisi	Waranduste müümise juhtumisi (oksjone)
Tallinna linna politsei	70.367.	513.422.131.—	256	62.
Raudtee politsei	1.440.	890.357.—	—	9
Tartu linna politsei	8.646.	24.557.242.—	144	12
Narwa " "	2.876.	3.804.679.—	44	15
Harju maak. " "	17.996.	10.967.339.—	356	51
Wiru " "	24.236.	1.875.098.—	2.442	30
Järwa " "	27.776.	5.586.116.—	421	18
Lääne " "	12.460.	6.067.647.—	144	104
Tartu " "	30.138.	18.247.441.—	3.344	11
Walga " "	8.951.	6.032.167.—	97	18
Wõru " "	16.477.	10.049.953.—	1.651	86
Petseri " "	14.997.	8.573.543.—	1.102	24
Wiljandi " "	33.837.	13.798.697.—	333	22
Pärnu " "	18.508.	12.309.338.—	1.490	45
Saaremaa maak. pol.	4.928	1.304.753.—	92	—
Kokku:	293.635.	637.436.507.—	11.886	507

Maksunõudmistest arw wõrreldes 1922 aastaga on kaswanud, 1922 a. oli 192.354 nõudmist, 1923 a. 293.635. Iga raiooni ülema peale tuleks aastat keskmiselt 489 nõudmist, mis näitab, et see

Politsei tegewus awaliku julgeoleku ja heakorral alal.

Asutuste nimetused	Awalikke ettekan- deid registreeritud		Kongressisi ja koosolekuid registreeritud		Läbiotsimisi toimepandud		Arreteerimise juhtu- misi ettetulnud		Kaitseriista tege- luskult tarwitatud		Ameti- kohuste täitmisel ametn.	
	Awalikke	Ettekan- deid	Kongressisi	Koosolekuid	Läbiotsimisi	Toimepandud	Arreteerimise	Ette- tulnud	Kaitseriista	Tege- luskult	Awalikke	Ettekan- deid
Tallinna 1. politsei	1923	1117	3996	6134	9	—	—	—	—	—	—	—
Raudteepolitsei	4	156	153	696	—	—	—	—	—	—	—	—
Tartu linnapolitsei	257	108	39	1247	1	—	—	—	—	—	—	—
Narwa " "	437	189	127	814	—	—	—	—	—	—	—	—
Harju maak. pol.	340	478	519	568	19	—	—	—	—	—	—	—
Wiru " "	1642	648	435	896	2	—	—	—	—	—	—	—
Järwa " "	736	475	151	406	48	—	—	—	—	—	—	—
Lääne " "	309	358	216	401	6	—	—	—	—	—	—	—
Tartu " "	1237	518	551	664	—	—	—	—	—	—	—	—
Walga " "	438	430	135	403	3	—	—	—	—	—	—	—
Wõru " "	677	176	356	395	8	—	—	—	—	—	—	—
Petseri " "	278	101	155	463	—	1	—	—	—	—	—	—
Wiljandi " "	870	513	364	309	—	—	—	—	—	—	—	—
Pärnu " "	928	652	295	599	2	—	—	—	—	—	—	—
Saare " "	270	453	56	189	2	—	—	—	—	—	—	—
Kokku	10346	5372	6548	14184	100	1	—	—	—	—	—	—

Märkus: Alkoholliste jookidega joogikohte oli aruande aastal politseiüksuste piirkondades järgmiselt: Tallinna linnas 44, Tartu linnas 42, Narwa linnas 19, Harju maakonnas 25, Wiru maak. 22, Järwa maak. 10, Lääne maak. 6, Tartu maak. 27, Walga maak. 25, Wõru maak. 26, Petseri maak. 24, Wiljandi maak. 29, Pärnu maak. 26 ja Saaremaa maak. 4, kokku -- 329.

arw sugugi suur ei ole. Tegelikult on ta natuke suurem, kui arwesse wõtta, et raudtee politseis maksunõudmistest arw wõrdlemisi väike on. Nii leiame, et Tallinna linnas tuleb iga raiooni ülema kohta päewas 4 maksunõudmist, raudteel 10 päewa kohta 1 nõudmine. Huwitaw on, et sissenõutud summast langeb löwi osa Tallinna peale ja nimelt $\frac{4}{5}$ kogusummast.

Kuritegewus.

Süüteo nimetus.	Toiminud süü- tegede üldarv		Nendest välispolitse- poolt üleswõetud.		
	üldarv	awalikuks tehtud.	arw	awalikuks tehtud	
				arw	0/0
Ametikohust. täitmise juures wastuhakkam.	62	58	56	52	92,8
Waleraha teg. ja laiaili laotam.	816	511	159	137	86,2
Tolliseaduste rikkum.	93	91	61	59	96,7
Akts. seaduste rikkum.	99	99	75	75	100
Tulega ettewaatam. üm- berkäimine	231	204	186	161	86,5
Wäeteanistus. kõrwale hoidm.	82	82	66	66	100
Keelatud raha ja m. õnnemäng	54	50	28	28	100
Tapmised	135	127	42	39	92,8
Lapsetapmine	54	34	33	17	51,5
Suguwilja häwitamine	77	65	33	27	84,8
Rasked haawamised . . .	192	179	110	101	91,8
Lõöm. wigast., kakelu- sed.	1115	1055	988	943	95,6
Ähward. sõna ja teoga haaw.	1743	1683	1674	1617	96,6
Rööwimised	93	62	44	28	63,6
Riisumised	1 0	106	44	30	68
Lihtwargused	10471	5643	4615	2739	59,3
Taskuwargused	293	107	95	31	32,6
Murdwargused	766	298	239	87	36,4
Hobusewargused	109	52	22	11	50,4
Raudteewargused	150	48	115	29	25,2
Petmised	737	6 5	254	227	89,4
Dokument. wõltsim. . . .	286	251	166	147	88,5
Wõera wara omand. ja raiskamine	1411	1213	644	574	89,1
Süütamised	135	80	48	23	47,9
Wägistamised	107	97	54	49	90,2
Ametnikkude kuritööd	207	198	32	31	96,9
Muud kuritööd	678	609	313	273	78
Kokku	21756	14981	11523	8871	77
Wiinapõlet. ja kauplem. Joobnud olekus rahur. ulakus	X/913	899	X/913	899	98,4
Terwishoiu määr. rik- kumine	9988	9961	9988	9961	99,7
Teised admin. määruste rikkum.	2279	2268	2279	2268	99,5
Enesetapmised	17848	17411	17848	17411	97,5
Õnnetused	157	155	157	155	98,7
Üldse kokku	56158	48892	45925	42782	93,1

X/ Märkus: märgist alates näidatud süüteod on wõetud koos kriminaal-politseiga, kuid suurem osa neist on algatud välispolitsei poolt.

Kuritegewuse tabelist näeme, et iga raiooni ülema kohta tuleb aastas keskmiselt 76 juurdlust. Selle hulgas on muidugi suurem osa väiksemaid süütegusid ja administratiiv määruste rikkumisi. Kuid ka suurematest kuritegudest on kokku umbes poolte kuritegude üle juurdlusti

wälispolitsei toimetanud. Neist tuleks iga raiooni ülema kohta umbes 20 juurdlust. Kui kuritegude arwu jagada kriminaalpolitsei ametnikkude peale, siis tuleb iga wänema ja noorema ametniku kohta kokku aastas umbes 100 juurdlust.

Teated administratiiv karistuste üle.

- a) Siseministri administratiiv karistuste arw — 824.
Trahwide kogusumma — 786.600 mrk.
b) Politseilised karistused.

Politsei üksuse nimetus	Terwishoiu ja puhuse määruste rikkumine		Sõidu määruste rikkumine		Korratu majaraamatuid pidamise eest		Passi seaduse rikkumise ajal		K O K K U:		Edasi kaebuste arw
	Karistuste arw	Trahwi summa mk.	Karistuste arw	Trahwi summa mk.	Karistuste arw	Trahwi summa mk.	Karistuste arw	Trahwi summa mk.	Karistuste arw	Trahwi summa mk.	
Tallinna linna politsei	1486	956.700.—	903	822.400.—	252	142.575.—	847	210.675.—	3488	2.132.350.—	42
Raudtee politsei	1	100.—	37	22.100.—	26	6.950.—	23	4.350.—	87	33.500.—	3
Tartu linna politsei	128	32.050.—	160	60.430.—	89	33.900.—	153	51.705.—	530	178.085.—	18
Narwalinna politsei	65	22.750.—	9	2.700.—	53	10.725.—	113	11.320.—	240	47.495.—	—
Harju maak. politsei	15	14.400.—	6	7.000.—	169	86.300.—	167	74.300.—	356	182.000.—	3
Wiru „ „	35	5.450.—	—	—	113	20.850.—	312	34.150.—	458	60.450.—	11
Järwa „ „	—	—	2	5.000.—	102	59.000.—	66	20.100.—	170	84.100.—	3
Lääne „ „	107	54.525.—	26	17.050.—	55	38.750.—	86	22.925.—	274	133.250.—	8
Tartu „ „	—	—	2	1.700.—	122	38.675.—	240	56.370.—	364	96.145.—	—
Walga „ „	—	—	12	13.300.—	48	19.550.—	95	36.095.—	155	68.945.—	5
Wõru „ „	7	10.950.—	10	6.725.—	48	20.550.—	44	9.555.—	109	47.780.—	3
Petseri „ „	50	27.950.—	8	6.500.—	90	35.775.—	97	24.400.—	245	98.525.—	10
Wiljandi „ „	70	48.900.—	13	9.200.—	251	39.050.—	79	8.175.—	413	105.325.—	32
Pärnu „ „	—	—	—	—	85	14.525.—	193	27.600.—	278	42.125.—	3
Saare „ „	67	14.275.—	6	7.200.—	66	15.625.—	35	6.775.—	174	43.875.—	3
KOKKU:	2029	1.188.050.—	1194	9.813.051.—	1568	582.800.—	2550	598.495.—	6341	3.353.950.—	144

(Järgneb.)

Kr. Kp. S. § 258 tõlgitsemisest.

Politsei kaastegewus eeluurimise toimetustel omab erilise tähtsuse ning wastutawuse juhtumistel kui tema seaduse järgi kohustatud on kohtu-uurija aset täitma. Need juhtumised on ette nähtud Kr. kp. sead. § 258, mis järgmiselt kõlab: „Juhtumistel, kus politsei äkitselt satub kas silmapilgul kordasaadetawa wõi wärskest kordasaadetud kuriteo peale, niisamuti, kui kohtu-uurija kuriteo paigale ilmumiseni, kuriteo jäljed wõiksid kaotsi minna, täidab politsei kohtu-uurija aset kõigis wiiwitusetuis eeluurimiste toimetustes, nagu ülewaatustes, järelwaatustes, läbiotsimistes ja wäljawõtetes; kuid wormiliselt ei wõi tema ei süüalust ega ka tunnistajaid üle kuulata, ainult kui keegi neist sedawõrd raskelt haige oleks, et karta tu-

leb, et tema kuni kohtu-uurija kohaleilmumiseni wõib ära surra.“

Seda paragrahwi on kogu tema olemasolu jooksul kuni wiimsete wene kohtuteni mitmeti tõlgitsetud, kuid siiski keetsid arusaamatused selle käsitamisel.

Need kahtlemised tekkisid mitte ükski küsimuse puhul — kas wõib teda käsitada juhtumistel, kui juba asi kohtu-uurijale edasi saadetud, waid ka tema sõnalise täpse tõlgitsemise puhul.

Nii on lause: „kuid wormiliselt ei wõi tema ei süüalust ega tunnistajaid üle kuulata“ laseb oletada, et siin ülekuulamist palju tähtsamaks ja wastutawamaks asjaks loetakse kui ülewaatusi, läbiotsimisi j. n. e.

Nii toodakse mõnelt poolt muu seas wa-

nemate kohtu-uurijate poolt (Sereda) ette, et politsei väljaspoolt neid tingimusi, mis § 258 ette nähtud, üldse ei wormiliselt ega ka muul viisil süüdistatawaid üle ei kuula.

Selle tõttu, arwan mina, tuleks selle § üldmõiste võimalikult kindlaks määrata. Mõlemad § osad räägiwad ühest ja sellest-samast ja nimelt, et wiivituse tõttu juurd-luskäigus wõiks kaotsi minna just see, mis kohtuwõimudele olulise tähtsusega, ning selle tõttu täidab politsei kohtu-uurija aset, ning tegutseb toimustes, mis eeluuri-mise puhul wõiksid välja jääda. Kui seal aga siiski on juttu ka ülekuulamistest, siis just nende põhjuste suhtes, mis neid tingi-wad. Selleks ei ole veel põhjus näit. „kordasaadetaw wõi praegu kordasaade-tud kuritegu“, waid seal on just läbiwaata-mistel oluline tähtsus, et tõtruult kinni naelutada kõiki seda mis kuriteopaigal lei-da, muutmata olekus, kuna näit. pealtnägi-jatelt ja asjast teadwatelt isikutelt järelepä-rimisel seda kiiret iseloomu pole, ja selle-pärast toimetab politsei wormilist ülekuulamist ainult sel juhtumisel, kui kartus olemas, et ülekuulataw, enne kohtuwõimude ilmumist wõib ära surra.

Niisugune oleks üldine § mõiste ja sel-lest ei saa järeldada, et politsei harilikku juurd-luse puhul ei tohiks mitte üksi wor-miliselt, waid harilikus korras süüdistata-wat üle kuulata.

Ka suurem jagu paremaid kohtutegelasi jagawad seda arwamist ja nimelt, et poliit-sei kohtu-uurija wõimuga warustamine on ajutine ning hädaabinõu, ning juurd-luse pe-remeheks jääb ikkagi kohtu-uurija. Kuid

sellega pole öeldud, et kohtu-uurija, kui ta ka juurd-lust täiendab ja juhib, ei wõi poliit-sei poolt kokkuseatud juurd-lusakte ar-westamata jätta, ning need ei tohi häwi-tatud saada, kuigi akti põhjal tehtud kor-raldused muudetud peaks saama (Maka-linski).

Selle tõttu jääb politsei poolt tehtud tun-nistajate protokollidele eeluurimise toimu-sel ikkagi suur tähtsus, nad jäewad akti juure, ning kui nad nõuetele wastawalt kokku seatud, wõiwad nad kohtu istungil awaldatud saada.

Mis tuleks nüüd mõista „wormilise üle-kuulamise“ ja „süüdistatawa“ all?

Wormiliseks ülekuulamiseks tuleks sarnast lugeda, mis on seaduses ettenäh-tud kujul ja kindlaksmääratud järjekor-ras kokku seatud, ning kuuluwad eeluuri-mise aktide hulka, kuna seletused, mida politseile antakse, seda ei tingi. Süüdistata-waks tuleb aga seda isikut pidada, kelle wastu on seaduslises korras kriminaal-süüdistus tõstetud, ning eeluurimise puhul isik, keda põhjendatud alustel süüdistatakse, ning kellel selle tõttu mitmesugu-sed õigused piiratud wõiwad saada. Seda õiguse mõistmises wäga tähtsat sammu, mis eriti kohtuotsuse tegemisel kaaluwa tähtsusega, ei tahagi § 258 nähtawasti poliit-seile usaldada, kuna mitmed tuntud Wene kriminaal õigustundjad, nagu prof. Tregubow, lihtsamatel juhtumistel seda talitust hea meelega politseile usaldawad, kuna kohtu-uurija kontroll ning täiendu-sed on alati wõimalikud. (Järgneb.)

A. D.

Tshehoslowakkia omawalitsuse walimisseadus.

E. Dolf.

(W. „E. P.“ nr. 45/46 — 1923 a. järg.).

Wolinikkude kandidaatidest.

Wolinikkude kandidaadid täidawad selle grupi wolinikkude aset, kelle kandidaatide nimekirjas nad seisawad, kui need, olgu kas wõi ainult aju-tiselt, oma ametikohuseid täita ei saa wõi woli-kogu koosseisust lahkuwad.

Kandidaadid astuwad ametikohuste täitmisele selles järjekorras, kuidas nad kandidaatide nime-kirja üles olid wõetud.

Kui ühele grupile mitte nii palju wolinikkude kandidaate walitud ei ole, kui pool selle grupi liigetest wolikogus, wõi kui pärast walimist ühe grupi kandidaatide arw ülemaltähendatud ar-

wust vähemaks jääb, peawad selle grupi woli-nikud wolikogus oma kandidaatide arwu järg-miselt täiendada:

On wastawal grupil ainult üks wolinik woli-kogusse walitud, siis määrab wiimane omale kandidaadi ise, sellest bürgermeistrile kirjalikult teada andes.

On grupil mitu wolinikku wolikogus, wõtab grupp bürgermeistri wõi tema asetäitja juhatusel täiendawad walimised sedelitega ette, kusjuures walituks see loetakse, kes kõige rohkem häali saanud. Häälte kokkulangemisel otsustab liisk.

Wolikogu liigete arwu täiendamine ülemal et-

tetoodud wiisil sünnib ka siis, kui grupi kandidaatide nimekirja vähem isikuid üles oli võetud, kui ta äraantud häälte järele volikogus kohti on saanud; ka sel korral peavad selle partei volinikud puuduva arvu liikmeid volikogusse walima.

Bürgermeisteri, tema asetäitjate, kogukonna walitsuse ja komisjonide walimisest.

Ei ole walimiste vastu kaebtusi tõstetud ehk on kaebtuste kohta tehtud otsused jõusse astunud, siis on järelwalwe asutus hiljemalt kaheksa päewa jooksul peale walimiste jõusse astumist kohustatud uuesti walitud volikogu liikmed bürgermeisteri, tema asetäitjate ja kogukonna walitsuse walimiseks kokku kutsuma.¹⁾

Järelwalwe asutus peab sellele koosolekule oma ametniku wõi mõne teise esitaja saatma, kellele volikogu liikmed ustawuse töötuse Tsheho-Slowakkia wabariigi vastu annawad.²⁾

Uuesti walitud volikogu liikmed asuwad kohe peale töötuse andmist esimesel koosolekul kõige wanema volikogu liikme juhatusel bürgermeisteri, tema asetäitjate ja teiste kogukonna walitsuse liikmete walimisele. Wiimased walitakse volikogu liigete hulgast. Grupid, wälja arwatud see, kuhu volikogu juhataja kuulub, nimetawad iga üks ühe esitaja komisjoni, kes walimisi juhatab.

Et walimised seaduslikud oleks, peab koosolekust enam kui pool *wolinikke osa wõtma*.

Kõige pealt walitakse bürgermeister, selle järele esimene asetäitja ja siis teine asetäitja.³⁾

Kogukondades, kus volikogu liigete arw vähemalt 24 on, peab alati kaks bürgermeisteri asetäitjat walitama.

Kogukondades, kus volikogu walimised wõrdlewa enamuse põhimõtte alusel ette wõetud, walitakse ainult üks bürgermeisteri asetäitja.

Bürgermeisteri ja tema asetäitja walimised sünniwad kooswiibijate *wolinikkude absoluutse enamusega*, kusjuures *wolinikke üle poole üldisest arwust koos peab olema*.

¹⁾ Et kaebtuste sisseandmiseks kaheksapäewane tähtaeg ette on nähtud, siis peab enne koosoleku kokkukutsumist igatahes see tähtaeg mööda minna lastama. Pärast seda tähtaega wõib koosolek kohe kokku kutsutud saada, kui kaebtusi awaldatud ei ole. Wastasel korral peab kaebtuste kohta poliitilise ametiasutuse otsus ära oodatama.

²⁾ Hiljem juuretulnud volikogu liikmed annawad töötuse bürgermeisterile.

³⁾ Walimisteks on tarwilik, et üle poole *wolinikkudest koosolekul wiibiksid*. Üksikute *wolinikkude puudumisel peawad nende kandidaadid nende aset täitma*.

Ei saa ükski kandidaat tähendatud enamust, siis wõetakse kahe kandidaadi wahel, kes kõige rohkem häält saanud, kitsam walimine ette. Hääled, mis kitsamal walimisel teiste kandidaatide peale langewad, on makswusetud. Walituks tunnistatakse see, kes kõige rohkem häält saab. Häälte pooleksjagunemisel otsustab liisk.

Kogukondades, kus volikogu walimised proportsionaalse walimissüsteemi järele läbi wiidud, toimetatakse bürgermeisteri ja tema asetäitjate walimisi järgmiselt:

Annab enne bürgermeisteri walimist mõni vähemusgrupp⁴⁾, kelle liigete arw vähemalt $\frac{1}{4}$ volikogu üldisest arwust wälja teeb, teada, et ta bürgermeisteri teise asetäitja koha omale soowib, siis peab ta selle asetäitja ise absoluutse enamusega walima, kuna ülejäänud volikogu liikmed niisugusel korral bürgermeisteri ja tema esimese asetäitja absoluutse enamusega waliwad.

Teatab mõni grupp⁵⁾, kelle liigete arw vähemalt $\frac{1}{3}$ volikogu üldisest liigete arwust wälja teeb, et ta bürgermeisteri esimese asetäitja kohta omale soowib, siis walib ta selle asetäitja samuti ise absoluutse enamusega, kuna ülejäänud volikogu liikmed bürgermeisteri⁶⁾ ja tema teise asetäitja absoluutse enamusega waliwad, kui see asetäitja ülemal ettenähtud korras mitte juba mõne vähemusgrupi poolt walitud ei ole.

Awaldawad sarnasel wiisil mitu gruppi nõudmise teise wõi esimese asetäitja koha peale, siis antakse koht sellele grupile, kelle liigete arw kõige suurem, kuna gruppide ühesuguse liigete arwu juures liisk otsuse annab.

Et gruppide poolt ette wõetawad walimised seaduslikud oleks, on tarwilik, et volikogusse walitud grupi liigetest üle poole koos oleks.

⁴⁾ Grupi (vähemusgrupi) all mõistab seadus volikogu liigete kogu, kes ühesse ja samasse gruppi (parteisse) kuuluwad. Grupi all ei tule sellega siis mitte walijaid mõista, kes kandidaatide nimekirja sisseandmise otstarbel ühinenud.

⁵⁾ Walib üks grupp ise bürgermeisteri asetäitja, siis ei tarwitse ta teda mitte oma grupi liigete hulgast, waid ainult volikogu liigete hulgast walida. On ta teda wäljastpoolt oma grupi walinud, siis ei saa mitte oletada, nagu ei oleks grupp bürgermeisteri asetäitja walimisel oma õigust tarwitanud.

⁶⁾ Ei ole seaduslisi takistusi selleks, et bürgermeister wõi tema asetäitja, kes ülejäänud volikogu liigete poolt walitud, sellest grupist walitakse, kellele õigus on antud bürgermeisteri teise asetäitja kohta omale saada.

Üksikud grupid wõiwad bürgermeistri ja tema asetäitjate walimiseks ühineda ja loetakse siis üheks grupiks.

Ei saa ükski grupp oma nõudmist bürgermeistri teise wõi esimese asetäitja koha kohta

maksma panna, wõi ei soowi ta seda teha, siis toimetatakse walimisi samal wiisil kui kogukondades, kus wolikogu walimised wõrdlewa enamuse põhimõtte alusel läbi wiidud, millest eespool juttu oli. (Järgneb.)

Riigikohtust.

Kas tuleb koolijuhatajat, kes oma palwe peale sellest ametist lahti registreeritud, ühtlasi ka õpetaja ametist lahtiregistreerituks lugeda?

Rassi algkooli õpetaja, Kabbala wallas, Wiljandi maal, Karl Sahk, palus 3. weebruaril 1921. a. Wiljandi maakonnawalitsuse haridusosakonda teda, Rassi algkooli juhataja kohustest wabastada. Palwe leidis täitmist, kuid maakonnawalitsuse haridusosakond teatas K. Sahkile ühtlasi, et ta ka Rassi algkooli õpetaja kohalt on lahti registreerinud.

K. Sahki kaebuse tagajärjel otsustas haridusministeerium Eestimaa ajutise kooliwalitsuse korralduse § 4 p. k.—1 põhjal maakonna kooliwalitsuse korralduse K. Sahki Rassi algkooli õpetaja kohalt lahtiregistreerimise kohta õppeaasta keskel ilma ametist tagandamiseta tühjaks tunnistada, missugusest otsusest haridusministeeriumi kooliosakond teatas Wiljandi maak. kooliwalitsusele 29. mail 1922. a. Haridusministeerium leidis, et Sahk on palunud wabastada teda ainult koolijuhataja kohustest, ja et sellepärast tema õpetaja ametist lahtiregistreerimine on põhjendamata.

Wiljandi maakonnawalitsuse wolinik andis haridusministeeriumi otsuse wastu kaebuse Riigikohtule, milles palus haridusministeeriumi otsust muuta.

Asja läbi harutades, leidis Riigikohus, et kaebatud haridusministeeriumi otsus tuleb tühistada järgmistel põhjustel: Maakonna kooliwalitsuse kaebuses seletatakse täiesti õieti, et koolijuhataja ja kooliõpetaja amet on üksteisega seotud ja koolijuhatajaks registreerimise korral loetakse registreeritaw ühtlasi ka registreeritud õpetajaks. Niisama on see lahtiregistreerimise korral. Kui koolijuhataja palub ennast koolijuhataja ametist lahtiregistreerida ja soowib seal juures sama kooli peale õpetajaks edasi jääda, peab ta seda oma soowi omas palwes täpselt tähendama, aga mitte registreeriwa asutuse harutada jätma, mis ta omas palwes ütle mata on jät nud. Sellepärast oli Wiljandi maakonna kooliwalitsuse korraldus Sahki lahtiregistreerimise kohta täiesti seaduslik („Riigi Teataja“ nr. 6—1918. a. Eestimaa kooliwalitsuse aj. kord. III, § 17, p. b, ja awalikkude algkoolide seadus § 62, „R. T.“ nr. 41—1920. a.).

Kõige selle põhjal otsustas Riigikohus: haridusministeeriumi otsus, millega Wiljandi maakonna kooliwalitsuse korraldus K. Sahki Rassi algkooli õpetaja kohalt lahtiregistreerimise kohta on tühjaks tunnistatud, missugusest otsusest haridusministeeriumi kooliosakond on teatanud Wiljandi kooliwalitsusele kirjaga 29. maist 1922. a., nr. 21169, tühistada. D.

Wäljaandja: Toimetuskommisjon.

Wastutaw toimetaja: E. Maddison.

Tegew toimetaja: K. Kogermann.

K u u l u t u s e d.

Tunnustatakse maksuwusetuks järgmised tunnistused:

Palaw, Anna Hansu t., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk.
Zeik, Theodor Natalie p., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk.
Aumann, Amalie Jaagu t., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk.
Bohwalow, Marie Peetri t., w. a. Tartu l. pol. ül. nr. 438.
Weber, Armida Mihkli t., w. a. Wana-Kuuste wallaw. nr. 299.
Nürnberg, Marie Jüri t., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk.
Saster, Jaan Adami p., w. a. Lustiwere wallawal.
Adof, Johannes Karli p., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk.

Saul, Natalie Mardi t., w. a. Pärnu l. pol. jsk. nr. 14207.
Lehter, Kadri Jakobi t., w. a. Laiuse wallaw. Schdan-Puschkin, Wladimir Iwani p., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk.
Pawlow, Leonid Aleksei p., w. a. Tartu l. pol. 2 jsk. nr. 18599.
Luik, Jaan Hansu p., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. nr. 3490.
Uibu, Jaan Peetri p., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. nr. 17728.
Uibu, Auguste Jaani t., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. nr. 18017.
Kepp, Olga Johani t., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk.
Wärno, Emilie Mihkli t., w. a. Haaslawa wallawal.
Bibert, Woldemar Augusti p., (ajut.), w. a. Tartu l. pol. ül. 10. 6. 21 a. nr. 364.

- Nimrot, August Johani p., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk.
- Trikan, Rudolf Juhani p., w. a. Kawastu wallawal.
- Rass, Margit Georgi t., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk.
- Wahtrik, August Johani p., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk.
- Pihlik, August Johani p., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk.
- Tennison, Amalie Mardi t., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 1919 a. nr. 806.
- Floss, Margarete Jüri t., w. a. Tartu l. pol. 1. jsk. 12. 9. 21 a. nr. 11054.
- Klawan, Tea Leonhardi t., w. a. Moisekatsi wallaw. 31. 12. 19 a. nr. 164.
- Adamberg, Leida Tõnise t., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. 6. 12. 19 a. nr. 3584.
- Jürgenson, Karl Otto p., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 19. 1. 20 a. nr. 8141.
- Moss, Juhan Jüri p., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 28. 7. 20 a. nr. 11460.
- Wakk (Wokk), Aliide Emilie t., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 4. 9. 22 a. nr. 11933.
- Saarson, Johannes Konstantini p., w. a. Rae wallaw. 15. 6. 20 a. nr. 1878.
- Palmas, Georg Jüri p., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 24. 4. 20 a. nr. 10584.
- Mäll, Aleksander Karli p., w. a. Waimastwere wallaw. 19. 12. 19 a. nr. 2382.
- Õunapuu, Eduard Gustawi p., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 22. 12. 1921 a. nr. 13702.
- Liiwamägi, Karl Friedrichi p., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 2. 2. 22 a. nr. 13890.
- Rentow, Alma Johannese t., w. a. Tall. l. pol. 5. jsk. 27. 3. 20 a. nr. 10161.
- Wiira, Salme Johani t., w. a. Raadi wallaw. 16. 1. 20 a. nr. 682.
- Kusnetsow, Iwan Peetri p., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 28. 9. 20 a. nr. 11783.
- Andrei, Salme Elise Kusta t., w. a. Tammiste wallaw. 29. 12. 19 a. nr. 264.
- Boll, Anna Mihkli t., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 1. 12. 19 a. nr. 1739.
- Lauga, Emilie Peetri t., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 25. 11. 19 a. nr. 695.
- Rebane, Woldemar Karli p., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 2. 1. 19 a. nr. 5880.
- Eisenschmidt, Wilhelmine Wilhelmi t., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 5. 1. 20 a. nr. 6823.
- Must, Lidia Efimi t., w. a. Tall. l. pol. 2. jsk. 22. 5. 22 a. nr. 669.
- Ott, Aleksander Jaani p., w. a. Tapa alewi pol. jsk. 12. 12. 19 a. nr. 683. (1937)
- Münt, Rosine Augusti t., w. a. raudteede pol. 2. jsk. 13. 10. 21 a. nr. 9607. (1938)
- Läll, Eduard Maria p., w. a. Porkuni wallawal. (1939)
- Waldkof, Juuli Rudolfi t. w. a. Püssi wallaw. 1. 10. 20 a. nr. 1208. (1940)
- Loorents, Karl Kusta p., w. a. Röpina wallaw. 27. 2. 20 a. nr. 1399. (4339)
- Majas, Marie Augusti t., w. a. Pindi wallaw. 3. 10. 20 a. nr. 456. (4339)
- Kikkas, Edgar Ernsti p. w. a. Pindi wallaw. 30. 6. 20 a. nr. 430. (4339)
- Rebinits, Jaan Joosepi p., w. a. Koiola wallawal. 25. 5. 23 a. nr. 64. (4339)
- Tenga, Johannes Jüri p., w. a. Weriora wallawal. 10. 4. 20 a. nr. 693. (4340)
- Lambing, Friedrich Samueli p., w. a. Weriora wallaw. 20. 1. 20 a. nr. 444. (4340)
- Paats, Anna Adele Jüri t., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. 30. 12. 19 a. nr. 8626. (4340)
- Porila, August Jaani p., w. a. Peri wallawal. 19. 12. 19 a. nr. 350. (4340)
21. 12. 21 a. nr. 1070. (16123)
- wal. 12. 12. 19 a. nr. 234. (16999)
- Ritsik, Jann Kusta p., w. a. Walguta wallaw.
- Eick, Gustaw Albert Alberti p., w. a. Toolamaa wallaw. 7. 3. 23 a. nr. 67. (4340)
- Iter, Johannes, w. a. Tall. l. pol. sadama jsk.
- Ereline, Leena Jakobi t., w. a. Uderna wallawal. 18. 12. 19 a. nr. 184. (17000)
- Noomen, Woldemar Augusti p., w. a. Meeri wallaw. 19. 12. 19 a. nr. 122. (22302)
- Kalajas, Julius Jaani p., w. a. Wana-Otepää wallaw. 19. 12. 19 a. nr. 76. (22301)
- Jakobson, Johannes Johani p., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. 11. 12. 19 a. nr. 5057. (22303)
- Lestberg, Peeter Johani p., w. a. Luke wallawal. 2. 6. 20 a. nr. 104. (22305)
- Wink, Jaan Märdi p., w. a. Palupera wallawal. 14. 2. 23 a. nr. 29. (22307)
- Hurt, Johann Otti p., w. a. Palupera wallaw. 12. 5. 21 a. nr. 565. (22306)
- Aart, Karl Jaani p., w. a. Luke wallaw. 23. 12. 19 a. nr. 65. (22309)
- Kocsa, Karl Jakobi p., w. a. Pangodi wallaw. 2. 3. 22 a. nr. 594. (22310)
- Ainson, Marie Jaani t., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 3. 12. 19 a. nr. 854 (17790)
- Bergmann, Ewa Hansu t., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 7. 12. 19 a. nr. 2640. (17799)
- Ritsmann, Jüri Mardi p., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 24. 12. 19 a. nr. 5899. (17800)
- Koel, Elmar Johani p., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 23. 9. 20a. nr. 7167. (21001)
- Serp, Kateriina Tõnise t., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 15. 12. 19 a. nr. 3337. (17793)
- Porisammul, Leena Jaani t., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 9. 12. 19 a. nr. 2880. (17795)
- Wender, Marie Andrese t., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 4. 12. 19 a. nr. 1466. (21002)
- Murs, Jaan Johani p., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 29. 4. 22 a. nr. 8379. (21003)
- Toom, August Bernhardi p., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 5. 11. 20 a. nr. 7376. (17794)
- Soop, Johanna Karoline Mardi t., w. a. Pärsti wallaw. 13. 10. 20 a. nr. 324. (17796)
- Raha, Joosep Hansu p., w. a. Wõisiku wallaw. 30. 12. 20 a. nr. 1055. (17788)
- Kõlkar, Adele Tõnise t., w. a. Imawere wallawal. 16. 9. 20 a. nr. 524. (17789)
- Wäli, Theodor Aleksandri p., w. a. Kärla wallawal. 26. 8. 20 a. nr. 401. (17787)
- Schiletkin, Karp Mihaili p., w. a. Petseri wallaw. 19. 1. 20 a. nr. 170/5. (17778)
- Podekrat (Poddirat), Peeter Jaani p., w. a. wallaw. 20. 12. 19 a. nr. 520. (17773)
- Walga l. ja mk. pol. ül. 24. 10. 21 a. nr. 10139. (21004)
- Liidemann, Aleksander Jakobi p., w. a. Taali Murs, Ann Mardi t., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 29. 12. 19 a. nr. 2853. (21005)
- Murs, Jaan Jaani p., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 9. 12. 19 a. nr. 2853. (21006)
- Petrow, Feodor Peetri p. (ajut.), w. a. Harju mk. pol. ül. 13. 6. 21 a. nr. 356. (17972)
- Laasner, Aleksander Kirilli p., w. a. Haimre wallaw. 24. 8. 23 a. nr. 94. (17977)
- Otjak, Mihkel Madise p., w. a. Pada wallaw. nr. 69. (17979)
- Tammreigas, Marie Päärni t., w. a. Märjamaa wallaw. 4. 10. 22 a. nr. 1342. (17983)
- Pikkan, Jaan. (17984)
- Kopper, Hans Jüri p., w. a. Wigala wallaw. 10. 12. 19 a. nr. 15. (17985)
- Kustmann, Jüri Mardi p., nr. 64. (18039)

- Pallenberg, Elwiine Jaani t., nr. 242. (18039)
 Kodo, Joosep Maria p., w. a. Hellamaa wallaw. 14. 1. 20 a. nr. 245. (18171)
 Nurk, Aleksei Peetri p., w. a. Laimjala wallaw. 12. 11. 20 a. nr. 645. (18172)
 Bahmann, Jaan, Johani p., w. a. Heimtali wallawal. 23. 9. 20 a. nr. 361. (19090)
 Holtsmeier, Ida Jaani t., w. a. Wiljandi l. pol. isk. 1919 a. (19091)
 Bahmann, Marie Johani t., w. a. Heimtali wallawal. 19. 1. 20 a. nr. 252. (19092)
 Johanson, Emilie Ferdinandi t., w. a. Wana-Tänasilma wallaw. (19093)
 Soots, Hans Priidu p., w. a. Tuhalaane wallaw. (19094)
 Hermann, Jüri Mihkli p., w. a. Kuigatsi wallawal. 23. 12. 19 a. nr. 196. (18780)
 Teiter, Jaan Ado p., w. a. Helme wallawal. 30. 12. 19 a. nr. 375. (18781)
 Solom, Johann Johani p., w. a. Hummuli wallawal. 24. 11. 19 a. nr. 66. (18782)
 Põrk, Ernst Mangluse p., w. a. Jõgeweste wallawal. 28. 2. 20 a. nr. 387. (18783)
 Mäger, Woldemar Peetri p., w. a. Taagepera wallawal. 24. 3. 22 a. nr. 572. (18784)
 Worst, Juuli Hendriku t., w. a. Koorküla wallawal. 4. 1. 22 a. nr. 533. (18785)
 Maasik, Jaan Jaagu p., w. a. Patküla wallaw. 4. 12. 19 a. nr. 138. (18786)
 Kikkut, Marie Johani t., w. a. Kuigatsi wallawal. 9. 12. 19 a. nr. 4-a. (18787)
 Käarik, Widrik Hansu p., w. a. Kuigatsi wallawal. 9. 1. 20 a. nr. 340. (18788)
 Täht, Miralda Johani t., w. a. Tartu l. pol. 3. isk. 26. 11. 19 a. nr. 1195. (18789)
 Hendrikson, Alfred Matto p., w. a. Hummuli wallaw. 26. 11. 19 a. nr. 252. (18790)
 Bahwelt, Marie Madise t., w. a. Narwa l. pol. ül. 22. 12. 19 a. nr. 17960. (18884)
 Waino, Aliide Jüri t., w. a. Rapla wallaw. 1. 6. 22 a. nr. 3084. (18885)
 Ostrow, Helene Mihkli t., w. a. Pärnu l. pol. isk. 31. 12. 19 a. nr. 8120. (18886)
 Illison, Elfriede Willemi t., w. a. Pärnu l. pol. isk. 5. 12. 19 a. nr. 2633. (18887)
 Uulmann, Herman Karli p., w. a. Maidla wallawal. 8. 4. 21 a. nr. 800. (18888)
 Belostotsky, Isak Leiseri p., w. a. Tall. l. pol. 6. isk. 17. 3. 20 a. nr. 6411. (18889)
 Ralja, Johann Jüri p., w. a. Wana-Suislepa wallaw. 6. 4. 20 a. nr. 322. (19096)
 Kõresaar, Johannes Johani p., w. a. Wana-Tänasilma wallaw. (19097)
 Luik, Anna Jaani t., w. a. Wiljandi l. pol. isk. (19098)
 Treufeldt, Helmi Jaani t., w. a. Pärsti wallawal. (19099)
 Kask, Woldemar, nr. 13. (19197)
 Lisarowa, Salomonida, nr. 279. (19198)
 Mölder, Ella, nr. 8130. (19199)
 Wiirmann, Alfred, w. a. Nõmme pol. isk. nr. 3259. (19479)
 Tankson, Jaan, w. a. Nõmme pol. isk. nr. 418. (19480)
 Erschow a, Ida, w. a. Nõmme pol. isk. nr. 2806. (19481)
 Johanson, Oskar, w. a. Nõmme pol. isk. nr. 667. (19482)
 Mikler, Karl, w. a. Harku wallaw. nr. 754. (19475)
 Nööp, Hilda, w. a. Nõmme pol. isk. nr. 2579. (19476)
 Laurberg, Paul, w. a. Tartu mk. pol. nr. 346. (19477)
 Rein, Richard, w. a. Tall. l. pol. 5. isk. nr. 1188. (19478)
 Toosi (Reineberg), Salme, w. a. Wihula wallawal. nr. 148. (19483)
 Sepmann, Rudolf, w. a. Nõmme pol. isk. nr. 124. (19484)
 Jakobi, August Jaani p., w. a. Harju mk. pol. ül. 3. 5. 21 a. nr. 136. (19640)
 Kesler, Madis Johani p., w. a. Keila wallaw. 23. 1. 20 a. nr. 1244. (19641)
 Truuberg, Aleksander Juhani p., w. a. Wäana wallaw. 12. 3. 19 a. nr. 499. (19642)
 Sepadeus, Johanna Jüri t., w. a. Warbola wallaw. 13. 12. 19 a. nr. 79. (19643)
 Winter, Harald Hansu p., w. a. Wäana wallaw. 4. 3. 20 a. nr. 425. (19644)
 Amor, Peeter Juhani Nikolai p., w. a. Puurmanni wallaw. 16. 5. 22 a. nr. 1634. (19645)
 Amor, Hensine Peetri t., w. a. Puurmanni wallawal. 31. 1. 22 a. nr. 1563. (19646)
 Mandler, Rosalie Karli t., w. a. Warbola wallawal. 12. 12. 19 a. nr. 202. (19647)
 Mürsepp, Jakob Peetri p., w. a. Narwa l. pol. ül. 11. 12. 19 a. nr. 14413. (19684)
 Pruul, Mihkel Jakobi p., w. a. Abroka wallaw. nr. 666. (19719)
 Kappel, Jakob Peetri p., w. a. Kõrgesaare wallawal. 1919 a. (19720)
 Tikkerpuu, Johannes Gustawi p., w. a. Tall. l. pol. sadama isk. 20. 8. 23 a. nr. 223. (19721)
 Indus, Anna, nr. 95. (19846)
 Reimann, Friedrich, nr. 341. (19847)
 Baskirow, Nikolai, nr. 126. (19849)
 Kokkuta, Leontine Gustawi t., w. a. Tartu mk. pol. ül. 11. 12. 19 a. nr. 283. (19892)
 Palm, Eduard Jaani p., w. a. Kasaritsa wallaw. 13. 5. 21. a. nr. 49. (19893)
 Uha, Daniel Peetri p., w. a. Haania wallaw. 31. 1. 20 a. nr. 558. (19894)
 Maur, Jaan Peetri p., w. a. Wana-Laitsna wallawal. 20. 5. 20 a. nr. 1004. (19896)
 Mõttus, Alma Jaani t., w. a. Aleksandri wallawal. 7. 12. 19 a. nr. 171. (19897)
 Palo, Lonni Peetri t., w. a. Aleksandri wallaw. 12. 12. 21 a. nr. 136. (19898)
 Iwan, Kornelius Augusti p., w. a. Wõru l. pol. isk. 27. 2. 20 a. nr. 3224. (19899)
 Repp, August Johani p., w. a. Aleksandri wallawal. 14. 1. 20 a. nr. 583. (19900)
 Toom, Mart Hansu p., w. a. Jõeletme wallaw. 28. 11. 22 a. nr. 3. (20625)
 Romanow, Pawel Iwani p., w. a. Naroowa-Jõesuu pol. isk. 20. 7. 22 a. nr. 607. (20626)
 Grutsow, Grigori Eliase p., w. a. Jõhwi pol. isk. 20. 6. 21 a. nr. 945. (20627)
 Rottemann, Johannes Antoni p., w. a. Kolga wallaw. 24. 10. 20 a. nr. 1608. (20628)
 Pikk, Jüri Pearna p., w. a. Kuiwaiõe wallaw. 25. 1. 20 a. nr. 256. (20629)
 Küülmann, Hilda Jakobi t., w. a. Kiiu wallawal. 8. 11. 22 a. nr. 1142. (20632)
 Teder, August Jüri p., w. a. Kuiwaiõe wallaw. 3. 7. 20 a. nr. 901. (20633)
 Brandt, August Johani p., w. a. Kolga wallaw. 1. 7. 20 a. nr. 1502. (20634)
 Jäns, Jaan Nigula p., w. a. Anija wallaw. 17. 12. 19 a. nr. 89. (20635)
 Tomson, Helene Hansu t., w. a. Kõnnu wallaw. 10. 4. 20 a. nr. 951. (20637)
 Tomson, Hans, w. a. Pornuse wallaw. 20. 12. 20 a. nr. 244. (20061)
 Tomson, Juuli, w. a. Pornuse wallaw. 11. 10. 19 a. nr. 101/532. (20061)
 Grünberg, Hildegard, w. a. Tartu l. pol. 2. isk. 11. 3. 21 a. nr. 15915. (20062)

- Karlson, Mart Mardi p., w. a. Haapsalu l. pol. jsk.** 26. 11. 19 a. nr. 663. (20107)
Rubinstein, Aron Jakobi p., w. a. Tall. l. pol. 2. jsk. 12. 4. 20 a. nr. 8637. (20109)
Hindrea, Leena Reinu t., w. a. Haapsalu l. pol. jsk. 28. 11. 19 a. nr. 834. (20110)
Matwei, Margot Gottfriedi t., w. a. Haapsalu l. pol. jsk. 28. 11. 19 a. nr. 917. (20111)
Awamaa, Juula Hansu t., w. a. Haapsalu l. pol. jsk. 20. 11. 19 a. nr. 32. (20112)
Metsis, August Otto p., w. a. Kalwi wallawal. 13. 1. 19 a. nr. 704. (20174)
Suurkask, Jüri Tõnise p., w. a. Rae wallaw. 1920 a. nr. 1323. (20335)
Jussi, Konstantin Peetri p., w. a. Rae wallaw. 23. 2. 20 a. nr. 1309. (20336)
Proses, Oleg Wassili p., w. a. Harku wallaw. 27. 6. 21 a. nr. 1666. (20337)
Uritam, Jaan Jüri p., w. a. Lihula wallawal. 23. 1. 20 a. nr. 715. (20338)
Ahwen, Rudolf Jüri p., w. a. Tall. l. pol. 1. jsk. 1920 a. nr. 12371. (20339)
Kiibits, Johannes Eduard Juhani p., w. a. Tallinna l. pol. 4. jsk. 20. 5. 1922 a. nr. 17752. (20340)
Katto, Margareta Juhani t., w. a. Harku wallawal. 26. 2. 20 a. nr. 741. (20341)
Nigossou, Juuli Mardi t., w. a. Wääna wallawal. 5. 3. 20 a. nr. 448. (20342)
Laup, Juuli Daaweti t., w. a. Saue wallawal. 22. 12. 19 a. nr. 223. (20343)
Pihlakas, Armilde Jüri t. w. a. Kurna wallawal. 21. 1. 20 a. nr. 95. (20344)
Wäljajaga, Martin Jüri p., w. a. Nabala wallawal. 13. 2. 20 a. nr. 40. (20345)
Sellis, Johannes Marie p., w. a. Rae wallaw. 10. 2. 20 a. nr. 1032. (20346)
Jürberg, Aleksander Gustawi p., nr. 1715. (20446)
Alle, Anna Jaani t., nr. 279. (20447)
Trankmann, Emille Hansu t., w. a. Nõmküla wallaw. (20448)
Nõmmann, Kristjan, nr. 7274. (20448)
Leiwat, Boris, nr. 5177. (22401)
Laas, Jaan Danieli p., w. a. Tall. l. pol. 5. jsk. 13. 12. 19 a. nr. 2588. (22402)
Karlow, Konstantin, w. a. Tall. l. pol. 5. jsk. nr. 15618. (22403)
Brinkmann, Oswald Erich, w. a. Tall. l. pol. 5. jsk. nr. 433. (22404)
Kraas, Aleksander August Otto p., w. a. Tall. l. pol. 5. jsk. nr. 649. (22405)
Andresen, Nigol, w. a. Rakwere pol. ül. nr. 2402. (22406)
Schasmin, Liisa, nr. 1834. (22407)
Mokk, Priido, w. a. Kihelkonna wallaw. 1919 a. (22408)
Laasmann, Karl, w. a. raudteede pol. ül. 1919 a. (22409)
Hallik, Miina Jüri t., w. a. Tall. l. pol. ül. 1919 a. (22410)
Huus, Hans, w. a. Kehtna wallaw. (22411)
Tarikas, Minna Tõnu t. (22412)
Mäealune, Oskar, w. a. Tall. l. pol. 5. jsk. nr. 3127. (22413)
Aitt, Julianne, w. a. Tall. l. pol. 6. jsk. (22414)
Wassiljewa, Emilie, w. a. raudteede pol. ül. nr. 5397. (22415)
Sponholts, Aleksander, w. a. Oro wallaw. nr. 455. (22416)
Klasso, Juhan, w. a. Kloostri wallaw. nr. 1335. (22417)
Saaron, Johannes Woldemar, w. a. Tall. l. pol. 5. jsk. (22418)
Bormann, Friedrich Otto p., w. a. Narwa l. pol. 1. jsk. (20511)
Kokk, Eleonora Jüri t., w. a. Undla wallaw. 20. 1. 20 a. nr. 1083. (20565)
Petrow, Peeter Peetri p., w. a. Wäike-Maarja pol. jsk. 30. 6. 21 a. nr. 169. (20566)
Pahl, August Otto p., w. a. Awanduse wallaw. 19. 12. 19 a. nr. 621. (20567)
Ehwardt, Johannes Jakobi p., w. a. raudteede pol. ül. 19. 1. 19 a. nr. 6430. (20569)
Prinken, Karl Mihkli p., w. a. Salla wallaw. 29. 12. 19 a. nr. 674. (20570)
Senner, Alma Mardi t., w. a. Kaarepere wallawal. 14. 12. 20 a. nr. 785. (20580)
Freirik, Aleksander Mardi p., w. a. Wenewere wallaw. 26. 4. 20 a. nr. 52. (20581)
Hell, Hermine Jaani t., w. a. Jõeletme wallaw. 16. 5. 22 a. nr. 118. (20622)
Marguson, Johanna Minna t., w. a. Wana-Wõidu wallaw. 14. 12. 19 a. nr. 92. (20623)
Renka, Martin Aleksandri p., nr. 364. (20748)
Kristofson, Peeter Widriku p. (20749)
Tohwrill, Julius Kristjani p. (20750)
Tülp, August Peedu p., w. a. Suuremõisa wallawal. 19. 12. 19 a. nr. 1057. (20768)
Söel, Leonhard Hansu p., w. a. Emmaste wallawal. 10. 1. 20 a. nr. 382. (20769)
Süld, Karl Juhani p., w. a. Emmaste wallaw. 10. 1. 20 a. nr. 8. (20771)
Pink, Artur Mihkli p., w. a. Suuremõisa wallawal. 16. 12. 19 a. nr. 519. (20772)
Lepik, Jaak Jaani p., w. a. Wana-Kariste wallawal. 30. 12. 19 a. nr. 194. (20803)
Hanson, Jakob Mihkli p., w. a. Taali wallawal. 15. 12. 19 a. nr. 290. (20804)
Laube, Woldemar Ado p., w. a. Paide l. pol. jsk. 26. 5. 20 a. nr. 2039. (20806)
Amsel, Jaan Mihkli p. (20807)
Stschiptsowa, Sinaida Pawli t., w. a. Kose wallawal. 30. 11. 21 a. nr. 480. (20808)
Nauts, Sinaida Antoni t., w. a. Pärnu maak. pol. 1. jsk. 21. 10. 21 a. nr. 14049. (20813)
Nuut, Jüri Jaani p., w. a. Uue-Wändra wallawal. 16. 1. 20 a. nr. 384. (20817)
Schmutow, Nikolai Andrei p., w. a. Kasepää wallawal. 16. 6. 21 a. nr. 96. (20818)
Ennokson, Katta Gustawi t. (20822)
Erling, Peeter Johani p. (ajut.). (20823)
Saal, Jaan Mardi p., w. a. Tori wallawal. 22. 12. 21 a. nr. 172. (20827)
Sarw, Peeter Kärtu p., w. a. Abja wallawal. 18. 12. 19 a. nr. 1576. (20828)
Born, Marie Elfriede Oskari t., w. a. Pärnu m. pol. 1. jsk. 13. 2. 23 a. nr. 30905/614. (20829)
Kleinmann, Märt Tiina p., w. a. Abja wallawal. 22. 12. 19 a. nr. 1641. (20830)
Kukk, Johann Johani p., w. a. Taali wallawal. 19. 12. 19 a. nr. 463. (20833)
Ots, Melanie Hansu t., w. a. Jõõpre wallawal. 10. 6. 21 a. nr. 234. (20834)
Juhanson, Aleksander Hansu p., w. a. Lelle wallawal. 22. 11. 22 a. nr. 892. (20835)
Siimson, Juuli Hansu t., w. a. Seli wallawal. 20. 12. 19 a. nr. 688. (20836)
Niimann, Mart Jakobi p., w. a. Seli wallawal. 16. 12. 19 a. nr. 396. (20837)
Steinberg, Emilie Ado t. (20841)
Seepa, Peeter Jüri p., w. a. Taali wallawal. 2. 2. 23 a. nr. 22/12682. (20850)
Kerdi, Otto Jüri p., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 7. 6. 22 a. nr. 1597. (20962)
Pudiwere, Anna Johani t., w. a. Kohila wallawal. 22. 12. 19 a. nr. 878. (20964)
Karp, Ida Johannese t., w. a. Kirna-Kohatu wallawal. 20. 12. 19 a. nr. 345. (20967)

Grasenberg, Jaan Jaani p., w. a. Kuimetsa wallawal. 15. 12. 19 a. nr. 65. (20969)
 Bushujew, Wassili Andrese p., w. a. Rakwere l. pol. 1. jsk. 17. 6. 21 a. nr. 98. (21151)
 Põldsam, Ferdinand Hendriku p., w. a. Sauga wallawal. 31. 12. 21 a. nr. 918. (21153)
 Nikolai, Hans Madise p., w. a. Sauga wallawal. 8. 7. 20 a. nr. 554. (21152)
 Laos, Jakob Mihkli p., w. a. Kihnu wallawal. 22. 9. 20 a. nr. 241. (21159)
 Kalbus, Anna Jakobi t. nr. 10004. (21162)
 Saks, Aleksander Theodori p. (21163)
 Kuk, Karl Karli p., w. a. Taali wallawal. 13. 12. 19 a. nr. 214. (21165)
 Kaminsky, Katariina Jaagu t. nr. 11307. (21167)
 Lillemann, Marie Jakobi t., w. a. Are wallawal. 9. 11. 20 a. nr. 130. (21173)
 Gordin, Leib Bentsiani p., nr. 948/3109. (21174)
 Ader, Elfriede Gustawi t. (21175)
 Schmidt, Marie Mihkli t., nr. 11675. (21176)
 Sepp, Aleksander Hendriku p. nr. 5762. (21177)
 Perens, Woldemar Hansu p., w. a. Pärnu l. pol. jsk. 1920 a. nr. 11489. (21178)
 Purju, Karl Mihkli p., w. a. Kilingi-Nõmmie alewiwal. 15. 9. 21 a. nr. 719. (21192)
 Wäärand, Riina Hansu t. nr. 8258. (21193)
 Mikone, Helene Joosepi t., w. a. Rakwere wallawal. 20. 12. 19 a. nr. 750. (21201)
 Homedulin, Ahmeshan, w. a. Rakwere l. pol. jsk. 6. 12. 21 a. nr. 148. (21202)
 Järg, Jaan Woldemari p., w. a. Petseri l. pol. jsk. 28. 2. 20 a. nr. 789. (21203)
 Padda, Johannes Antoni p., w. a. Rägawere wallawal. 13. 8. 20 a. nr. 880. (21204)
 Puusepp, Nikolai Gothardi p., w. a. Rakwere l. pol. ü. 16. 12. 19 a. nr. 3227. (21205)
 Tinnur, Juhani Jakobi p., w. a. Rakwere l. pol. ü. 12. 12. 19 a. nr. 2665. (21207)
 Öunapu, Gustaw Hansu p., w. a. Kunda alewiwal. 1. 4. 21 a. nr. 140. (21208)
 Epart, Anna Jüri t., w. a. Tall. l. pol. ü. 11. 12. 19 a. nr. 2750. (21209)
 Liima, Magda Joosepi t., w. a. Rakwere l. pol. jsk. 19. 12. 19 a. nr. 3491. (21211)
 Uusmees, Rudolf Juhani p., w. a. Järwe wallawal. 24. 12. 19 a. nr. 572. (21213)

Habibulin, Minadschedin, (ajut.), w. a. Rakwere l. pol. jsk. 11. 5. 22 a. nr. 6. (21215)
 Iwas, Marta Karli t., w. a. Rakwere l. pol. jsk. 22. 12. 19 a. nr. 3545. (21216)
 Talpsepp, Johannes Abrami p., (isikut. dublikaat), Rakwere l. pol. jsk. 28. 6. 21 a. nr. 6208. (21217)
 Kullatam, Ano Mihkli t., w. a. Rakwere l. pol. jsk. 28. 11. 19 a. nr. 569. (21218)
 Peebu, Johannes Hindreku p., w. a. Rakwere l. pol. jsk. 11. 12. 19 a. nr. 2536. (21219)
 Stein, Johannes Jakobi p., w. a. Rakwere l. pol. jsk. 13. 12. 19 a. nr. 2356. (21220)
 Krusemann, Ida Karli t., w. a. Wao wallawal. 3. 1. 19 a. nr. 240. (21221)
 Tambick, Jakob Augusti p., w. a. Haljala wallawal. 19. 12. 19 a. nr. 723. (21222)
 Hunnius, Ingeborg Roberti t., w. a. Tall. l. pol. 6. jsk. 24. 4. 20 a. nr. 6908. (21223)
 Wolmann, Gustaw Juhani p., w. a. Rakwere l. pol. jsk. 26. 3. 23 a. nr. 128. (21225)
 Grünhut, Karl, w. a. Saare maak. pol. ü. 12. 6. 23 a. nr. 3019. (21252)
 Mänd, Oskar, w. a. Kuresaare pol. jsk. 14. 9. 20 a. nr. 2456. (21253)
 Lest, Jüri Jaani p., w. a. Mustjala wallawal. 7. 1. 20 a. nr. 7. (21255)
 Talp, Juuli Kusta t. (21257)
 Sommer, Johann Eduard, w. a. Kuresaare pol. jsk. 1921 a. (21258)

*Paberi-, kirjutus- ja
 joonistusmaterjaalid
 Kantselei tarbeained
 suures walikus*

Philipp Schaefer
Tallinn

Harju tän. 21. Kõneir. 12-12.

**BÜROOMASINATE PARAN-
 DUSTÖÖKODA.**

Mis on tarvitajate ehk majandusühisus?

— See on tarvitajate oma ettevõtte, mida liikmed walitsewad ja juhiwad.

— See on ostu-müügi asutus, mis isit-
 list faju taga ei aja, waid fõit ülejäägi
 tarvitajale tagasi annab.

— Sellelt ostetud faju on wõltsimata.

— Sellele laenatud raha kannab häid
 protsenta ja toob faju ainult tarvitajale.

— Selle eesmärt on oma fätte wõtta
 fõit tarbeainete faotus ja walmistus.

— Selle liikmena olles wõib igaüks
 kaaja aidata hangeldamise ja omafaju
 püüete faotamiseks ja majanduselu juhti-
 miseks õiglasele alusele.

Afutage ühifusi!

Astuge ühifuste liikmeks!

Nõu ja juhatus ühifuste asutamiseks annab
Eesti Tarvitajate Keskühisus

Tallinn, Eestonia puistee 15.

G. SCHEEL & Ko.

Tallinnas.
ASUTATUD 1884. A.

Toimetab kõiksugu pangaärilisi
:: transaktsioone. ::

TEADAANNE.

Silmaspidades, et a/s. „Nahavabrik Harry Friedrichs“ põhikapital, seltsi põhikirja § 7 järele nõutud tähtpäevaks — üks kuu peale põhikirja registreerimist — s. o. 28. oktoobriks 1920. a. ei olnud tervelt sisse makstud, selle peale vaatamata, et selts eksikombel oma tegevuse alustanud, teatame seltsi põhikirja § 7. alusel, et asutamine meile korda ei läinud ja et seltsi tuleb juriidiliselt olematuks lugeda.

Tallinnas, 2. juunil 1924.

Asutajad.

Teadaanne

Wiru maakonna politsei Jõhwi jaoskonna ülem annab teada, et 23 juunil 1924 a. kell 10 hommiku müüakse Illuka wallas Nõmme külas **enampakkumise teel Aleksander Krautmann'i** päralt olev warandus, mis koos seisab ühest lüpsilehmast, hinnatud 5000 marga peale, liikumata waranduse maksu sissenõudmiseks.

Müüdawaid asju võib näha oksjoni päewal 23. VI. 24 a. Pakkumine algab hinnatud summast.

Jõhwis 31 mail 1924 a. Nr. 05914²³

Jaoskonna ülem: (allkiri).

Teadaanne.

Wiru Maakonna politsei Jõhwi jaoskonna ülem annab teada, et 23. juunil 1924 a. kell 10 hommiku müüakse Illuka wallas Ed. Nõmme külas enampakkumise teel Jaan Dils'i päralt olev warandus, mis koos seisab ühest neljarattalisest tööwankrist, hinnatud 1200 marga peale, isiku- ja liikum. warand. maksude sissenõudmiseks.

Müüdawaid asju võib näha oksjoni päewal 23.6.24 a.

Pakkumine algab hinnatud summast.

Jõhwis, 3. juunil 1924 a.

Nr. 5933.

Jaoskonna ülem: (allkiri).

